

CASP2022

Koordinuotos gaminių
saugos veiklos

Ozoniniai oro
valytuvai ir
sterilizatoriai

Galutinė
ataskaita

Turinys

Turinys	2
Santrumpų sąrašas	2
Santrauka	3
1 dalis	
1. Veiklos apžvalga	4
1.1. Dalyvaujančios RPI	4
1.2. Gaminių sritis ir bandymo kriterijai	4
1.2.1. Gaminių sritis	4
1.2.2. Bandymo kriterijai	4
2. Gaminių atranka ir bandymas	5
2.1. Gaminių pavyzdžių pasiskirstymas ir atrankos kanalai	5
2.2. Bandymo procesas	5
3. Bandymų rezultatai	6
3.1. Bandymų rezultatų ir pagrindinių išvadų apžvalga	6
3.2. Rezultatai pagal punktą	6
3.3. Bandymų rezultatų išvados	7
4. Rizikos vertinimas ir priemonės	8
4.1. Rizikos vertinimo rezultatai	8
4.2. Taisomosios priemonės	8
5. Išvados ir rekomendacijos	9
5.1. Išvados	9
5.2. Rekomendacijos suinteresuotosioms šalims	9
2 dalis	
1. Kas yra CASP?	10
Vaidmenys ir atsakomybė	
2. Su konkrečiais gaminiiais susijusios veiklos darbo planas	11
3. Su konkrečiais gaminiiais susijusios veiklos priemonės ir procesai	12

Santrumpų sąrašas

SANTRUMPA	APRAŠAS
CASP	Koordinuotos gaminių saugos veiklos
DG JUST	Europos Komisijos teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas
EEE	Europos ekonominė erdvė
EK	Europos Komisija
EN	Europos standartas
ES	Europos Sąjunga
PSA	Su konkrečiais gaminiiais susijusi veikla
RAPEX	Skubaus pasikeitimo informacija sistema
RAPEX gairės	Sprendimas (ES) 2019/417
RPI	Rinkos priežiūros institucija
UV	Ultravioletiniai
ŽID	Žemos įtampos direktyva (2014/35/ES)

Santrauka

Veiklos tikslai

Koordinuotų gaminių saugos veiklų (angl. Coordinated Activities on the Safety of Products, toliau – CASP) projektai suteikia visoms Europos Sąjungos (toliau – ES) ir (arba) Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) šalių rinkos priežiūros institucijoms (toliau – RPI) galimybę bendradarbiauti, kad nesaugūs gaminiai būtų greitai pašalinti iš bendrosios rinkos. Šioje veikloje daugiausia dėmesio skirta ozoniniams oro valytuvams ir sterilizatoriams. Gaminių pavyzdžiai buvo paimti ir patikrinti dalyvaujančių RPI atrinktoje Europos laboratorijoje pagal bendrai sutartus kriterijus.

Gaminių sritis

Iš elektros tinklo maitinami ir ant grindų ar kito paviršiaus statomi ozoniniai oro valytuvai ir sterilizatoriai.

Pagrindiniai bandymo kriterijai

Bandymų planą sudarė:

- atrinkti Europos standarto (EN) 60335-1:2012 „Buitinių ir panašios paskirties elektrinių prietaisų sauga“ (naudojamo kartu su EN 60335-2-65 dėl oro valytuvų) punktai;
- EN 60335-2-109 32 punktas „Spinduliavimas, toksiškumas ir panašūs pavojai“;
- EN 62471:2008 „Fotobiologinė lempų ir jų sistemų sauga“.

Rezultatai

- 14 iš 16 patikrintų pavyzdžių neatitiko bent vieno bandymų plano reikalavimo.
- Ypač daug pavyzdžių neatitiko EN 60335-1:2012 reikalavimų pagal 7 punktą „Ženklinimas“ (11 pavyzdžių), 8 punktą „Apsauga nuo prisilietimo prie įtampingųjų dalių“ (7 pavyzdžiai), 22 punktą „Konstrukcija“ (9 pavyzdžiai) ir 29 punktą „Ortarpiai, paviršinio nuotėkio nuotoliai ir išsisinė izoliacija“ (8 pavyzdžiai).
- 7 iš 16 pavyzdžių neatitiko EN 62471:2008 „Fotobiologinė lempų ir jų sistemų sauga“ reikalavimų.
- 10 iš 16 pavyzdžių neatitiko EN 60335-2-109:2010 32 punkto „Spinduliavimas, toksiškumas ir panašūs pavojai“ reikalavimų.

Išvados

Gauti rezultatai kelia nerimą: 14 iš 16 pavyzdžių neatitiko bent vieno iš bandymų plano reikalavimų. Tai rodo, kad ekonominės veiklos vykdytojams nelengva laikytis atitinkamų standartų: ne tik tų, kurie susiję su konkrečiu gaminiu keliamais pavojais, bet ir tų, kuriuose nustatomi bendri apsaugos nuo elektros reikalavimai.

Atlikus veiksmus, kuriuos paskatino bendra bandymų kampanija, iki 2023 m. balandžio 14 d. iš rinkos buvo pašalinti du gaminiai. Priemonės dėl kitų gaminių, kurie neatitiko reikalavimų, vis dar nėra patvirtintos.

Pagrindinės rekomendacijos

Vartotojams

- Naudokite gaminius tinkamu būdu. Atidžiai **laikykitės nurodymų dėl naudojimo laiko ir būdo bei atkreipkite dėmesį į ant įrenginių esančius įspėjimus**. Naudokite tik gamintojo patvirtintas atsargines dalis.
- Būkite atsargūs naudodami ozoną gaminančius įrenginius. **Ozonas yra labai stipri išsivysčiusi medžiaga**, todėl blogai suprojektuoti įrenginiai, kuriuose susidaro didelis šios medžiagos kiekis, gali sumažinti apsaugą nuo elektros.

Ekonominės veiklos vykdytojams

Projektuodami tokius gaminius įsitikinkite, kad:

- ultravioletinė (UV) spinduliuotė neturi tiesioginio kontakto su akimis ar oda;
- gaminio filtro negalima išimti be įrankio ir gaminio negalima naudoti be filtro;
- gaminys nepagamina naudotojui pavojingo ozono kiekio.

Laikykitės pagrindinių **elektros gaminių saugos projektavimo** principų.

Valdžios institucijoms

- Toliau stebėkite ozoninių oro valytuvų ir sterilizatorių rinką. Tai **naujas gaminių sektorius**, todėl reikalinga atidi priežiūra siekiant užtikrinti atitiktį ir valdyti esamą riziką.
- **Švieskite vartotojus** apie šių gaminių keliamą pavojų.

Standartizacijos organizacijoms

Atsižvelgiant į akivaizdų šių gaminių populiarumą ir sunkumus, su kuriais, atrodo, susiduria gamintojai, norėdami pagaminti saugų ir reikalavimus atitinkantį gaminį, apsvarstykite galimybę parengti konkrečiai šiai gaminių klasei skirtą standartą.

1. Veiklos apžvalga

1.1. Dalyvaujančios RPI

Su ozoniniais oro valytuvais ir sterilizatoriais susijusioje veikloje iš viso dalyvavo keturios RPI iš keturių ES valstybių narių.

1 lentelė. Dalyvaujančių RPI sąrašas

ŠALIS	RPI
Čekija	Čekijos prekybos inspekcija
Slovakija	Slovakijos prekybos inspekcija
Slovėnija	Slovėnijos Respublikos rinkos inspekcija
Švedija	Nacionalinė elektros saugos valdyba

1.2. Gaminių sritis ir bandymo kriterijai

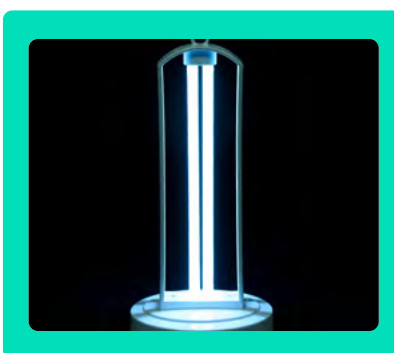
1.2.1. Gaminių sritis

RPI susitarė apriboti gaminių sritį ir į veiklą įtraukti tik iš elektros tinklo maitinamus ir ant grindų ar kito paviršiaus statomus ozoninius oro valytuvus ir sterilizatorius. Iš baterijų

maitinami, komerciniai ir įmontuojami gaminiai nepateko į šios veiklos sritį.

OZONINIS ORO VALYTVUVAS

UV LEMPA

1.2.2. Bandymo kriterijai

Ozoniniai oro valytuvai ir sterilizatoriai nėra reglamentuojami konkrečioms gaminiams skirtais teisės aktais. Jiems taikoma tik Žemos įtampos direktyva (2014/35/ES) (toliau – ŽID). EN 60335-2-65 gali būti naudojamas buitinių ir panašios paskirties oro valymo prietaisų apsaugai nuo elektros įvertinti, tačiau nėra specialių reikalavimų, kaip įvertinti šių gaminių išmetamą ozono kiekį ir UV spinduliuotės šaltinių saugą. Todėl pagal analogiją buvo naudojami tinkamiausi darnieji standartai¹. Remiantis diskusijomis su RPI ir techniniu ekspertu, buvo sutarta, kad į bandymų planą bus įtraukti šių standartų reikalavimai:

- **EN 60335-1:2012 „Buitiniai ir panašios paskirties elektriniai prietaisai“**. Šiame standarte pateikiami pagrindiniai reikalavimai visiems iš tinklo maitinamiems buitiniams prietaisams. Jis naudojamas kartu su atitinkamais specializuotais standartais, pavyzdžiui, EN 60335-2-65 „Ypatingieji reikalavimai, keliami oro valytuvams“. Siekiant nustatyti pagrindinius pavyzdžių keliamus elektrinius ir mechaninius pavojus, pagal atitinkamus punktus buvo atlikti tam tikri bandymai;

- **EN 60335 „Buitiniai ir panašios paskirties elektriniai prietaisai. 2-109 dalis. Ypatingieji reikalavimai, keliami vandens apdorojimo ultravioletine spinduliuote prietaisams“**. Visų pirma, siekiant įvertinti, ar susidaręs ozonas neviršija standarte nustatytų ribinių verčių, buvo naudojamas 32 punktą „Spinduliavimas, toksiškumas ir panašūs pavojai“;
- **EN 62471:2008 „Fotobiologinė lempų ir jų sistemų sauga“**. Laboratorija naudojo šį standartą kaip UV spinduliuotės šaltinio saugos etaloną ir, nors į atskirus punktus nebuvo atsižvelgta, buvo pasiūlyta nuomonė, ar atitinkama lempų sistema atitinka reikalavimus.

Be laboratorinių tyrimų, RPI taip pat patikrino įspėjimus, ženklus ir instrukcijas savo nacionaline (-ėmis) kalba (-omis). Techninis ekspertas parengė kontrolinį sąrašą su pagrindiniais reikalavimais, kad rinkos priežiūros institucijoms galėtų pateikti papildomų rekomendacijų.

¹ Šiai gaminių klasei tiesiogiai taikomi šie standartai: EN 60335-1:2012 „Bendrasis buitinių prietaisų, maitinamų iš elektros tinklo, standartas“ ir EN 62471:2008 „Fotobiologinė lempų ir jų sistemų sauga“.

2. Gaminių atranka ir bandymas

2.1. Gaminių pavyzdžių pasiskirstymas ir atrankos kanalai

Gaminių atranka buvo vykdoma remiantis kiekvienos RPI atlikta išankstine atranka, atsižvelgiant į kiekvienos rinkos ypatumus. Iš viso RPI surinko 18 pavyzdžių: 15 internetu ir tris iš fizinių parduotuvių. Vieną pavyzdį nuspręsta pašalinti iš taikymo srities, nes jis skirtas tik profesionaliam naudojimui ir jo nėra buitiniams

variantams skirtoje rinkoje². Be to, vieną pavyzdį Švedijos RPI įsigijo internetu, tačiau jis nebuvo jai pristatytas, todėl nebuvo iširtas.

2 lentelė. Dalyvaujančių RPI paimtų pavyzdžių skaičius

ŠALIS	RPI	MĖGINIŲ SKAIČIUS
Čekija	Čekijos prekybos inspekcija	4
Slovakija	Slovakijos prekybos inspekcija	4
Slovėnija	Slovėnijos Respublikos rinkos inspekcija	4
Švedija	Nacionalinė elektros saugos valdyba	6
IŠ VISO		18

2.2. Bandymo procesas

Bandymų laboratorija šiai veiklai buvo atrinkta konkurso būdu, kuris buvo paskelbtas 2022 m. gegužės mėn. Konkurso sąlygos buvo išsiųstos 209 ES / EEE laboratorijoms, nurodytoms projekto komandos laboratorijų įtraukimo strategijoje. Kiekvienos laboratorijos buvo paprašyta pateikti pasiūlymą, į kurį būtų įtraukti konkurso dokumente paminėti dalykai, pavyzdžiui, išsami informacija apie kainodarą ir patvirtinamuosius dokumentus, kuriuose pateikiami sertifikavimo įrodymai, atitinkama ekspertų patirtis ir bandymų ataskaitos. Per nustatytą laiką buvo gauti keturių laboratorijų pasiūlymai. Visos šios laboratorijos buvo pakviestos į pokalbį tolimesniam jų pasiūlymų aptarimui.

Tarpinio susitikimo metu RPI buvo pateikta iš laboratorijų gautų pasiūlymų techninės kokybės ir finansinių aspektų lyginamoji analizė. RPI atrinko laboratoriją, kuriai už techninę kokybę buvo skirtas didžiausias balas.

Atrinkus laboratoriją, RPI turėjo tris mėnesius pavyzdžiams paimti ir pristatyti. Bandymo procesas vyko, kaip suplanuota, ir buvo užbaigtas 2023 m. sausio 24 d. Laboratorijos posėdis įvyko 2023 m. vasario 7–8 d.

1 paveikslas. Gaminių atrankos ir bandymo proceso laiko juosta

² Šis gaminytis nebuvo įtrauktas į taikymo sritį, todėl jo bandymų rezultatai į šios ataskaitos duomenis neįtraukti.

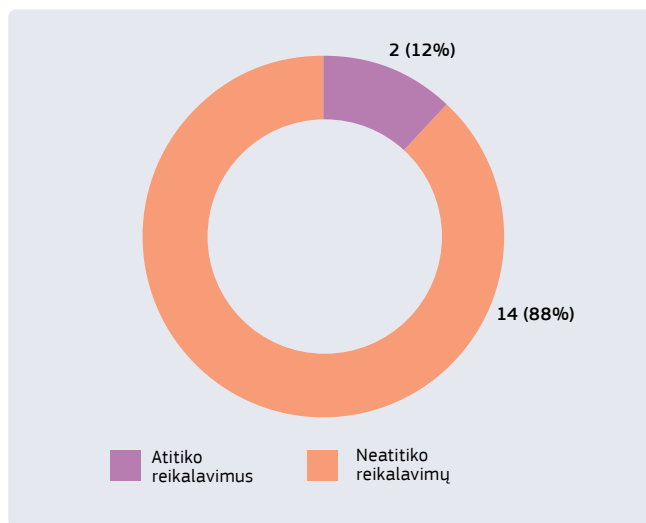
3. Bandymų rezultatai

3.1. Bandymų rezultatų ir pagrindinių išvadų apžvalga

Kaip pavaizduota 2 paveiksle, 14 iš 16 patikrintų pavyzdžių neatitiko bent vieno bandymų plano reikalavimo.

RPI patikrino įspėjimus, ženklus ir instrukcijas savo nacionaline (-ėmis) kalba (-omis). Nustatyta, kad reikalavimų neatitiko 10 iš 16 pavyzdžių. Dažniausiai pasitaikančios neatitikties problemos buvo šios: trūkstami įspėjimai ir ženklai; informacija apie gaminį pateikiama ne valstybine kalba; neišsamios instrukcijos prietaisams, kuriuose yra UV-C spindulių sklaidėjų.

2 paveikslas. Bendri bandymų rezultatai (išskyrus įspėjimų, ženklų ir instrukcijų patikrinimus) (N=16)

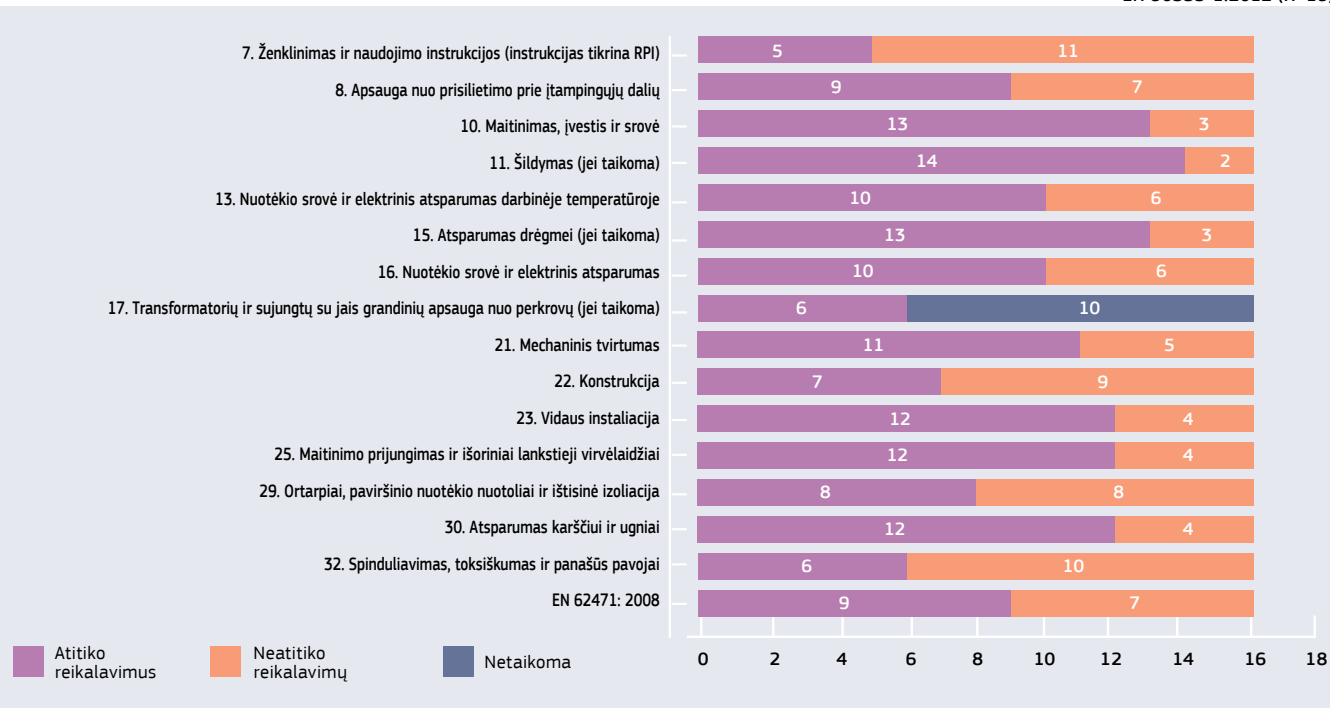

3.2. Rezultatai pagal punktą

Vertinant rezultatus pagal kiekvieną EN 60335-1:2012 punktą, nustatyta, kad ypač daug pavyzdžių neatitiko reikalavimų pagal 7 punktą (Ženklinimas), 8 punktą (Apsauga nuo prisilietimo prie įtampingųjų dalių), 22 punktą (Konstrukcija) ir 29 punktą

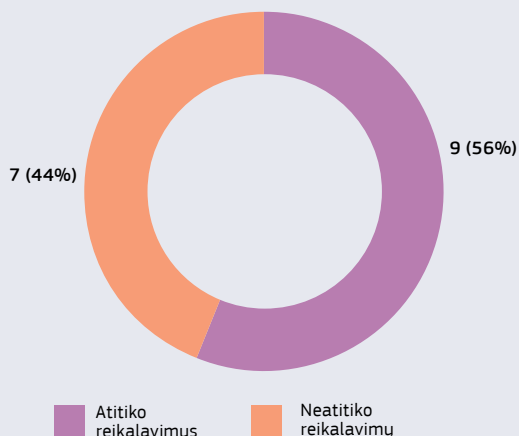
(Ortarpai, paviršinio nuotėkio nuotoliai ir ištisinė izoliacija). 3 paveiksle pateikiama bandymų rezultatų pagal kiekvieną punktą apžvalga.

3 paveikslas. Bandymų rezultatai pagal kiekvieną punktą – EN 60335-1:2012 (N=16)

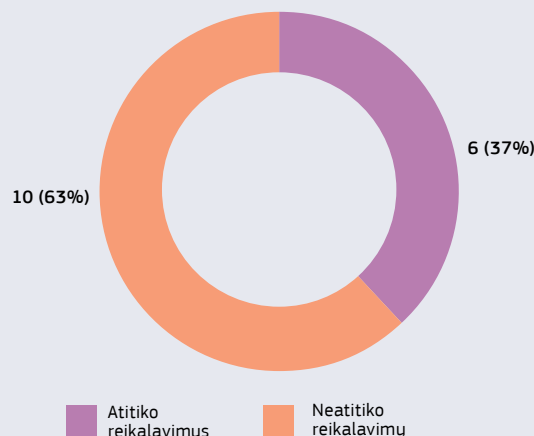
Atlikus bandymus pagal EN 62471:2008 „Fotobiologinė lempų ir jų sistemų sauga“, nustatyta, kad reikalavimų neatitinka septyni iš 16 pavyzdžių (žr. 4 paveikslą).

4 paveikslas. Rezultatai – EN 62471:2008 (N=16)

Atlikus bandymus pagal EN 60335-2-109:2010 32 punktą „Spinduliavimas, toksiškumas ir panašūs pavojai“, nustatyta, kad reikalavimų neatitinka 11 iš 16 pavyzdžių (žr. 5 paveikslą).

5 paveikslas. Rezultatai – EN 60335-2-109:2010 32 punktas „Spinduliavimas, toksiškumas ir panašūs pavojai“ (N=16)

3.3. Bandymų rezultatų išvados

Laboratorijos atlikti bandymai ir RPI atliktos įspėjimų, ženklų ir instrukcijos patikros atskleidė, kad bandymų plane nustatytų reikalavimų neatitinka 14 iš 16 pavyzdžių. Kai kurie pavyzdžiai neatitiko tam tikrų techninių reikalavimų, susijusių su konkrečia gamtinio funkcija ir paskirtimi. Jiems nėra tiesiogiai taikomų darniųjų standartų, todėl pagal analogiją buvo taikomi kiti standartai. Nemažai pavyzdžių neatitiko apsaugos nuo elektros reikalavimų, nors gerai žinoma, kokį pavojų kelia visi elektros gaminiai.

Ozoniniai oro valytuvai ir sterilizatoriai yra palyginti nauja gaminių rūšis. Iš bandymų rezultatų matyti, kad gamintojams sunkiai pavyksta laikytis atitinkamų sveikatos ir saugos reikalavimų bei standartų. Taip gali būti dėl rinkos nebrandumo arba dėl to, kad nėra tiesiogiai susijusių gaminių standartų, nors kartais nesilaikoma net pagrindinių apsaugos nuo elektros reikalavimų, pagrįstų nusistovėjusiais inžineriniais principais.

Keletas pagrindinių išvadų, padarytų įgyvendinus šią veiklą:

- išbandyti gaminiai gali kelti didelį pavojų naudotojams. Tai susiję su pagrindiniais apsaugos nuo elektros principais arba specifine gamtinio funkcija;
- projektuotojams ir gamintojams sunkiai sekasi mažinti specifinius naujų gaminių keliamus pavojus, ypač kai nėra standartų, pagal kuriuos būtų galima juos kiekybiškai įvertinti. Atrodo, kad daugelis naujos oro valytuvų rinkos dalyvių tinkamai neatsižvelgė į ŽID³ saugos reikalavimus, kurių reikia visada laikytis;
- nėra konkretaus reikalavimo tinkamai įvertinti šių gaminių veiksmingumo, o tai reiškia, kad gaminys gali būti saugus išmetamų teršalų atžvilgiu, tačiau neatlikti savo funkcijos (valyti orą).

Pagrindiniai pavojai

Pagrindiniai bandymų metu nustatyti pavojai:

- **elektros smūgis ir gaisras**, kai pavyzdžiai neatitinka elektros reikalavimų;
- **UV spinduliuotės poveikis**. Jei poveikis trunka pakankamai ilgai, gali būti pažeistos akys ir oda;
- **ozono poveikis**. Šios natūraliai gamtoje susidaranti dujos yra oksidatorius. Jų koncentracijai viršijus nustatytas ribas, gali būti pakenkta vartotojų kvėpavimo sistemai, ypač jei vartotojai priklauso pažeidžiamų asmenų grupei (pvz., serga astma);
- **numatomas netinkamas naudojimas**. Su šiais gaminiais yra susijusi tam tikra neišvengiama rizika. Naudotojai ne visada gali suprasti tokių gaminių pavojų ar kaip saugiai juos naudoti. Todėl **instrukcijos ir įspėjimai** yra labai svarbūs valdant riziką;

Pavyzdžiui, jei naudojimo instrukcijoje nėra aiškiai nurodyta, kad naudotojas turi išeiti iš patalpos, kol įjungtas ozoninis oro valytuvas, naudotojas gali likti patalpoje, nors ozono koncentracija viršija ribines vertes. Be to, gaminiuose gali būti dalių, kurias galima pakeisti per numatomą gamtinio eksploatavimo laikotarpį. Jei jų konstrukcija ir specifikacija nėra visiškai tokia pati kaip originalios dalies, jos gali turėti įtakos gamtinio keliamam pavojui, nes tai gali būti nebe tas pats gaminys, kuris buvo suprojektuotas ir pagamintas iš pradžių.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0035>

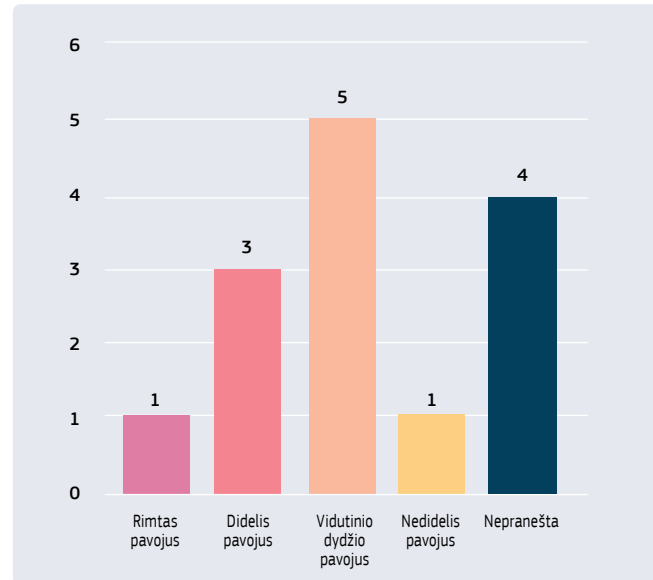
4. Rizikos vertinimas ir priemonės

4.1. Rizikos vertinimo rezultatai

Visi tiesiogiai prie elektros tinklo prijungti prietaisai turi atitikti ŽID reikalavimus. Todėl vertinant, ar gaminys kelia pavojų, reikia remtis RAPEX gairėse⁴ išdėstytais principais. Šiose gairėse pateikiamas rizikos vertinimo metodas, kurį RPI gali naudoti vertindamos plataus vartojimo gaminių keliamą pavojų vartotojų sveikatai ir saugai bei spręsdamos, ar būtina pateikti pranešimą „Saugos vartams“. Specialią rizikos vertinimo gairių⁵ priemonę, dar vadinamą RVG priemone, skirtą rizikos vertinimui atlikti (pagal RAPEX gairėse nurodytus principus), galima rasti RAPEX svetainėje ir RAPEX programoje.

6 paveiksle pavaizduoti reikalavimų neatitinkančių pavyzdžių pavojaus lygiai (remiantis RPI atliktais rizikos vertinimais).

6 paveikslas. Reikalavimų neatitinkusių gaminių pavyzdžių pavojaus lygių apžvalga (N=14)

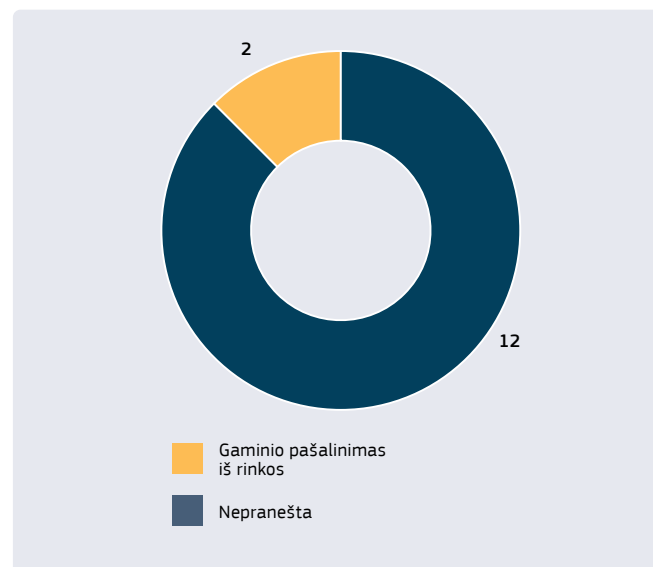
4.2. Taisomosios priemonės

Remdamosi bandymų rezultatais ir atliktais rizikos vertinimais, RPI nusprendžia, kokių taisomųjų priemonių reikia imtis dėl gaminių, kurie neatitinka ES teisės aktų ir (arba) taikomų standartų, kuriais siekiama padėti kurti saugius ir reikalavimus atitinkančius gaminius. 7 paveiksle pavaizduotos taisomosios priemonės, kurių buvo imtasi bandymų reikalavimų neatitinkusių gaminių atžvilgiu.

Be to, nustačius rimtą pavojų, RPI teisiškai privalo pateikti pranešimą „Saugos vartuose“ (pagal Direktyvos dėl bendros gaminių saugos (Direktyva 2001/95/EB) 12 straipsnio 1 dalį)⁶. RAPEX gairėse⁷ taip pat rekomenduojama pranešti apie priemones, kurių imtasi dėl gaminių, keliančių ne tokį didelį pavojų.

Atlikus veiksmus, kuriuos paskatino bendra bandymų kampanija, iki 2023 m. balandžio 14 d. iš rinkos buvo pašalinti du gaminiai. Priemonės dėl kitų gaminių, kurie neatitiko reikalavimų, vis dar nėra patvirtintos.

7 paveikslas. Priemonės, kurių imtasi dėl reikalavimų neatitinkančių pavyzdžių (N=14)

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0035>

⁵ RAG ECL V10 (europa.eu)

⁶ Reglamentas (ES) 2023/988 dėl bendros gaminių saugos Oficialiajame leidinyje paskelbtas 2023 m. gegužės 23 d.:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0035> Jis įsigalioja 2023 m. birželio 12 d. ir pradedamas taikyti 2024 m. gruodžio 13 d.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=LEGISSUM%3A4390682>

5. Išvados ir rekomendacijos

5.1. Išvados

Ozoniniai oro valytuvai ir sterilizatoriai yra palyginti nauji gaminiai. Jie nėra reglamentuojami konkrečioms gaminiams taikomais teisės aktais, išskyrus ŽID. Nors yra standartas (EN 60335-2-65), kuris gali būti naudojamas buitinių ir panašios paskirties oro valymo prietaisų apsaugai nuo elektros įvertinti, nėra specialių reikalavimų, kaip įvertinti šių gaminių išmetamą ozono kiekį ir UV spinduliuotės šaltinių saugą. Todėl pagal analogiją buvo naudojami tinkamiausi darnieji standartai.

Gauti rezultatai kelia nerimą: 14 iš 16 pavyzdžių neatitiko bent vieno iš bandymų plano reikalavimų. Tai rodo, kad ekonominės veiklos vykdytojams sunkiai sekasi mažinti specifinius naujų gaminių keliamus pavojus, nes nėra standartų, pagal kuriuos būtų

galima juos kiekybiškai įvertinti, ir standartais galima naudotis tik pagal analogiją.

Pagrindiniai nustatyti pavojai yra šie: elektros smūgis, gaisras, UV spinduliuotės poveikis viršijant leistinas ribas, dėl kurio gali būti sužalotos akys ir oda, ozono kiekio poveikis viršijant leistinas ribas, kuris gali pakenkti kvėpavimo sistemai, pavojai, susiję su netinkamu gaminių naudojimu dėl neišsamių, neteisingų ar trūkstemų įspėjimų, ženklų ir instrukcijų.

Atlikus veiksmus, kuriuos paskatino bendra bandymų kampanija, iki 2023 m. balandžio 14 d. iš rinkos buvo pašalinti du gaminiai. Priemonės dėl kitų gaminių, kurie neatitiko reikalavimų, vis dar nėra patvirtintos.

5.2. Rekomendacijos suinteresuotosiems šalims

Šios rekomendacijos yra paremtos bandymo proceso rezultatais ir RPI diskusijomis projekto metu.

Vartotojams

Pirkdami ozoninius oro valytuvus ir sterilizatorius būkite atsargūs, nes visi atrinkti ir išbandyti gaminiai turėjo **bendrų su elektros srove ir su konkrečiu gaminiu susijusių problemų**.

Naudokite gaminius tinkamu būdu. Atidžiai **laikykitės nurodymų dėl naudojimo laiko ir būdo bei atkreipkite dėmesį** į ant įrenginių esančius įspėjimus. Naudokite tik gamintojo patvirtintas atsargines dalis.

Tai nauja gaminių rūšis, todėl problemų gali kilti su įvairiais rinkoje esančiais gaminiiais (nuo žinomų prekių ženklų iki niekam nežinomų gamintojų).

Būkite atsargūs naudodami ozoną gaminančius įrenginius. Ozonas yra labai stipri oksidanti medžiaga, todėl blogai suprojektuoti įrenginiai, kuriuose susidaro didelis šios medžiagos kiekis, gali sumažinti apsaugą nuo elektros.

Ekonominės veiklos vykdytojams

Projektuodami tokius gaminius, be kita ko, įsitikinkite, kad:

- UV spinduliuotė neturi tiesioginio kontakto su akimis ar oda;
- gaminio filtro negalima išimti be įrankio ir gaminio negalima naudoti be filtro;
- gaminys nepagamina naudotojui pavojingo ozono kiekio.

Nors **nėra unikalios konkrečiam gaminiui skirtos standarto**, kurį būtų galima taikyti projektavimo etape, **pagrindiniai elektros gaminių saugos projektavimo principai** yra nusistovėję ir jų būtina laikytis.

Yra tinkamų standartų, kurie gali būti naudojami vertinant su konkrečiomis gaminio savybėmis susijusį dizainą. Jie turėtų būti naudojami siekiant užtikrinti, kad gaminiai būtų „saugūs“ pagal ŽID ir nekeltų pavojaus susižeisti naudotojams ir kitiems asmenims.

Informuokite apie **gaminio veikimą** ir suteikite **informacijos, kaip ir kur jį naudoti**.

Valdžios institucijoms

Toliau stebėkite ozoninių oro valytuvų ir sterilizatorių rinką. Tai naujas gaminių sektorius, todėl reikalinga atidi priežiūra siekiant užtikrinti atitiktį ir valdyti esamą riziką. Švieskite vartotojus apie šių gaminių keliamą pavojų.

Standartizacijos institucijoms

Atsižvelgiant į akivaizdų šių gaminių populiarumą ir sunkumus, su kuriais, atrodo, susiduria gamintojai, norėdami pagaminti saugų ir reikalavimus atitinkantį gaminį, apsvastykite galimybę **parengti konkrečiai šiai gaminių klasei skirtą standartą**.

Apsvarstykite galimybę nustatyti **reikalavimus, kad būtų tinkamai įvertintas** šių gaminių **veiksmingumas**.

1. Kas yra CASP?

Koordinuotos gaminių saugos veiklos (angl. Coordinated Activities on the Safety of Products, toliau – CASP) projektai suteikia Europos Sąjungos ir (arba) Europos ekonominės erdvės šalių rinkos priežiūros institucijoms galimybę bendradarbiauti didinant bendrajai rinkai teikiamų gaminių saugą.

„CASP 2022“ apima šešias su konkrečiais gaminiais susijusias veiklas ir keturias horizontaliąsias veiklas.

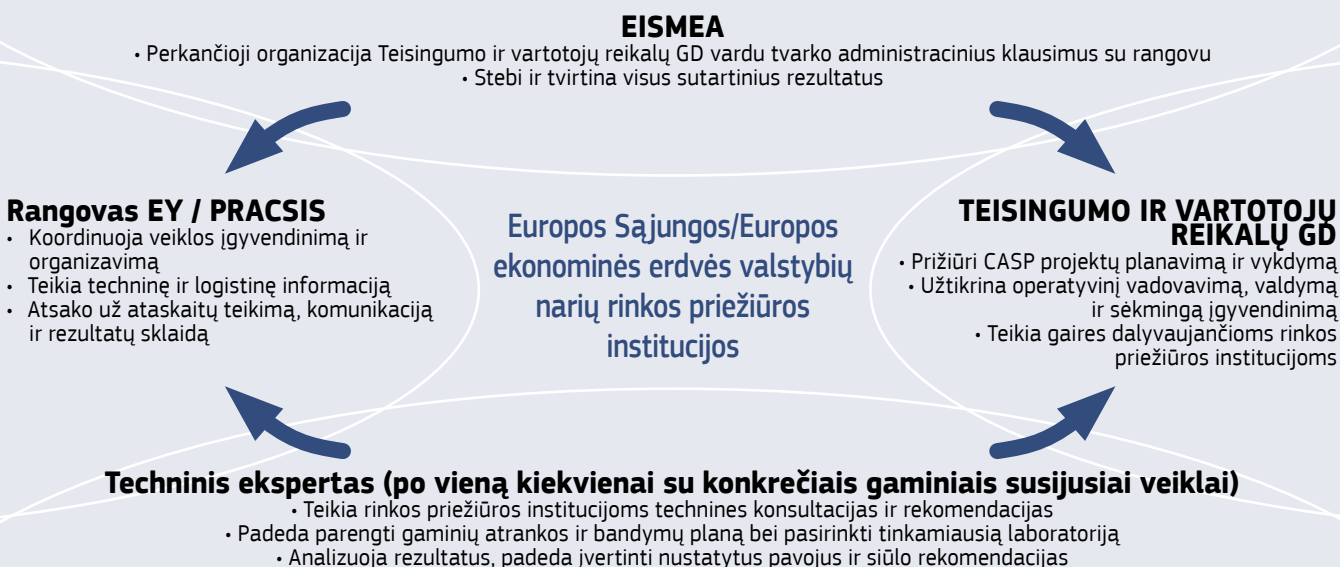
Vykdam **su konkrečiais gaminiais susijusią veiklą** tikrinami įvairūs gaminiai, kurie gali kelti pavojų vartotojams. Gaminius atranka ir jų pavyzdžius paima dalyvaujančios rinkos priežiūros institucijos. Jie tikrinami pagal bendrai sutartą bandymų planą.

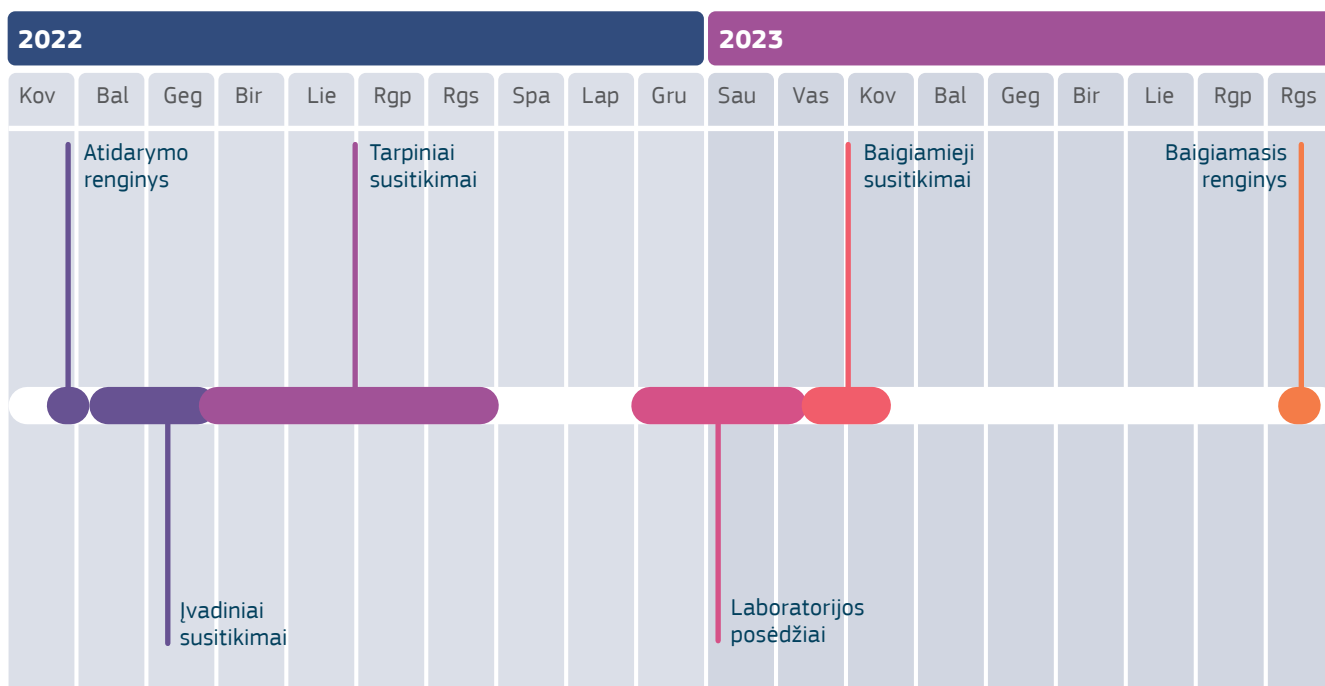
Horizontalioji veikla sudaro sąlygas rinkos priežiūros institucijoms keistis idėjomis ir geriausia praktika. Vadovaujant techniniam ekspertui, kuriami bendri rinkos priežiūros metodai, procedūros ir praktinės priemonės.

Vaidmenys ir atsakomybė

2. Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos darbo planas

Nuolatinė vidinė komunikacija per platformą „Wiki Confluence“

PRADŽIA	GAMINIŲ ATRANKA IR BANDYMAS	ATASKAITŲ PATEIKIMAS	IŠORINĖ KOMUNIKACIJA
Dokumentų tyrimas	Laboratorijos atrankos konkursas	Rizikos vertinimas	Komunikacijos priemonių rinkinio kūrimas
Aprėpties apklausos	Laboratorijos atranka ir sutarties sudarymas	Rinkos priežiūros institucijų priimtų priemonių suderinimas	Komunikacinių pranešimų kūrimas
Bandyimų ir gaminių atrankos plano projektas	Gaminių atranka ir transportavimas	Galutinių ataskaitų rengimas	Komunikacijos kampanijos pradžia
Laboratorių nustatymas	Bandyimo procesas ir bandymų ataskaitos	Gaminių pavyzdžių šalinimas arba gražinimas rinkos priežiūros institucijoms	Poveikio vertinimas

3. Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos priemonės ir procesai

0

Procesas iki CASP

Teisingumo ir vartotojų reikalų GD nustato prioritetus, kad būtų galima atrinkti gaminių kategorijas. Šešias „CASP 2022“ gaminių kategorijas atranko dalyvaujančios rinkos priežiūros institucijos per Teisingumo ir vartotojų reikalų GD organizuotas konsultacijas.

1

Bandymų ir gaminių atrankos planų patvirtinimas

Techniniai ekspertai rengia planus remdamiesi rinkos priežiūros institucijos atsiliepimais ir turimu biudžetu. Projektai pristatomi per įvadinį susitikimą. Tuomet rinkos priežiūros institucijos juos patikslina ir patvirtina per „Wiki“.

2

Laboratorijos atranka

Rangovo komanda randa laboratorijas ir su jomis susisieikia, kad sužinotų kainas ir gautų kitą informaciją. Konkursas pradamas po įvadinio susitikimo, tada vertinami pasiūlymai. Tarpinių susitikimų metu dalyvaujančios rinkos priežiūros institucijos nusprendžia, kurią laboratoriją pasirinkti.

3

Gaminių pavyzdžių paėmimas ir transportavimas

Rinkos priežiūros institucijos paima atitinkamus pavyzdžius iš savo nacionalinių rinkų ir registruoja juos kodifikavimo byloje. Atlikusios išankstinius patikrinimus, rinkos priežiūros institucijos siunčia pavyzdžius į laboratoriją.

4

Bandymai ir bandymų ataskaitų pateikimas

Laboratorija patikrina pavyzdžius pagal sutartą bandymų planą ir bandymų ataskaitas įkelia į „Wiki“. Rinkos priežiūros institucijos prireikus prašo pateikti paaiškinimą ir patvirtina ataskaitas.

5

Rizikos vertinimas

Techninis ekspertas ir rinkos priežiūros institucijos parengia scenarijus, paremtus laboratorijos posėdžio metu atrinktais pavyzdžiais, ir analizuoja pavojus. Rinkos priežiūros institucijos atlieka visų pavyzdžių, kurie neatitinka teisinių reikalavimų, rizikos vertinimą.

6

Scenarijų įkėlimas į Rizikos vertinimo gairių priemonę

Projekto metu sukurti scenarijai įkeliami į Rizikos vertinimo gairių priemonę.

7

Rinkos priežiūros institucijų priimtoms priemonėms

Rinkos priežiūros institucijos imasi atitinkamų priemonių dėl atitinkamų gaminių ir praneša apie juos per „Saugos vartus“.

8

Išorinė komunikacija

Išorinės komunikacijos veikla pradama baigiamajame renginyje. Po to vykdoma 2–3 savičių visos Europos komunikacijos kampanija.

Priemonės

Garso ir vaizdo klipai, skirti vartotojams ir plačiajai auditorijai, rengiami kiekvienai su konkrečiais gaminiais susijusiai veiklai ir bendrai projektui „CASP 2022“.

Ekonominės veiklos vykdytojams skirti **infografikai** kuriami projektui „CASP 2022“ ir kiekvienai su konkrečiais gaminiais susijusiai veiklai.

Galutinės ataskaitos rengiamos kiekvienai veiklai ir projektui „CASP 2022“. Jos verčiamos į visas ES oficialiąsias kalbas, taip pat į norvegų ir islandų kalbas.

Kanalai

Komunikacijos medžiaga skleidžiama pasitelkiant:

- [EK CASP svetainę](#);
- rinkos priežiūros institucijų nacionalinius ryšių kanalus;
- atitinkamą spaudą ir kitas suinteresuotąsias šalis.

EUROPOS KOMISIJA

Directorate-General for Justice and Consumers
Directorate Consumers
Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System
E-mail: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Europos Komisija neatsako už bet kokius su pakartotiniu naudojimu susijusius padarinius.

© Europos Sąjunga, 2023

politika įgyvendinama pagal 2011 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimą 2011/833/ES dėl pakartotinio Komisijos dokumentų naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).

Jeigu nenurodyta kitaip, šį dokumentą leidžiama pakartotinai naudoti pagal „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC BY 4.0) licenciją (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas leidžiamas, jeigu tinkamai nurodoma autorystė ir visi pakeitimai.

Norint naudoti ar atgaminti elementus, kurių autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, gali reikėti gauti atitinkamų teisių turetojų leidimą.

Informacijos apie Europos Sąjungą visomis oficialiosiomis ES kalbomis galima rasti svetainėje Europa:
https://europa.eu/european-union/index_lt

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2023 2023
PDF ISBN 978-92-68-03635-8 doi:10.2838/444828 DS-03-23-173-LT-N